

Az európai közigazgatási tér fejlődése

Szegedi László

2018. Ősz

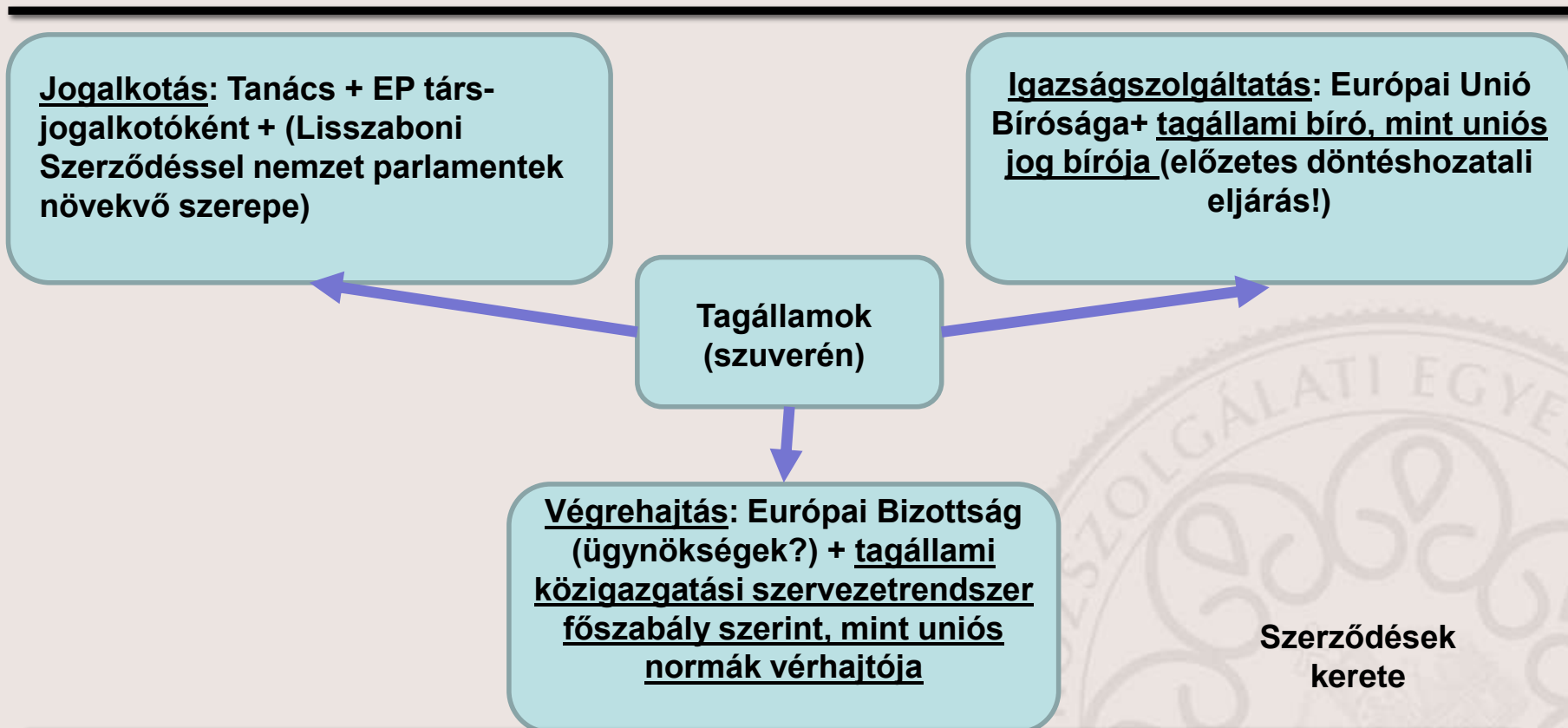
NKE-NETK

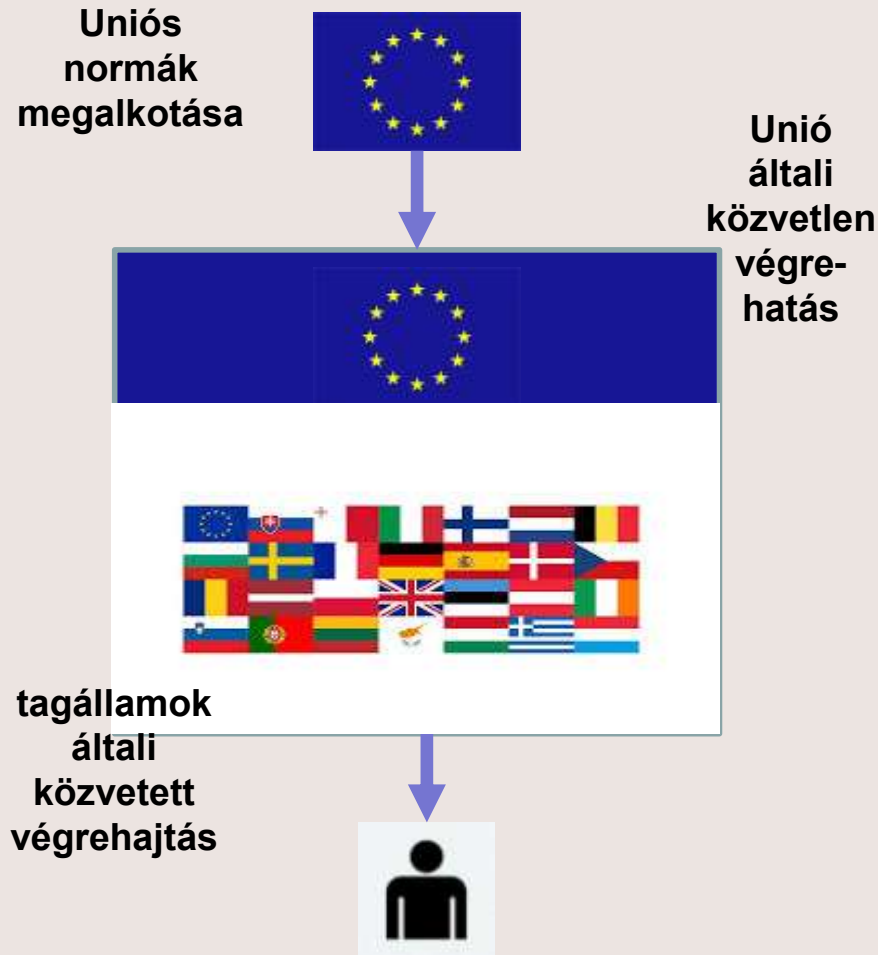
Tervezett tematika

- szeptember 4. Bevezetés, tantárgyi követelmények ismertetése
- szeptember 11. A tagállami közigazgatás és az Európai Unió
- szeptember 18. Közvetett végrehajtás és közvetlen végrehajtás viszonya és fejlődéstörténete
- szeptember 25. A tagállami közigazgatásra kiható európai jogi és uniós jogi változások I.
- október 2. A tagállami közigazgatásra kiható európai jogi és uniós jogi változások II.
- október 9. Az EU kormányzása és igazgatási rendszere, többszintű kormányzás
- október 16. A közvetlen végrehajtás szervezetrendszere
- október 23. Ünnepnep
- október 30. A tagállami szervezetrendszer átalakulása
- november 6. A közzolgálati személyügy európai értékrendszere; Az uniós közzolgálat
- november 13. A tagállami közigazgatási szervezetrendszer és az EU kapcsolatának személyügyi kérdesei
- november 20. Eljárás szabályozás uniós és tagállami szinten
- november 27. Uniós szintű eljárási jogfejlődés és a megindult kodifikációs folyamatok
- december 4. Szimulációs gyakorlat
- december 11. Zárthelyi dolgozat, Értékelés, pótlás

Hatalmi ágak és az EU Jogalkotás túlsúlya

Közvetett vs. közvetlen végrehajtás

- Közvetlen végrehajtás térnyerése napjainkban
- **Közvetlen jogviszony** uniós polgár és uniós (végrehajtó) szervek között
- (1) Milyen **személyzet**,
- (2) milyen **szervezeti** keretek között,
- (3) milyen **jogvédelmi garanciák** mentén feleljen a közvetlen végrehajtásért?

EURÓPAI KÖZIGAZGATÁS ALAPELVEI

Rendszerezés

Közvetett végrehajtás alapelvei

- Elsősorban a tagállamok és az EU közti hatáskör megosztása áll középpontjában
- Forrásai: bizonyos szinten Szerződések és EU jog és EuB esetjog

Közvetlen végrehajtás alapelvei

- Önálló nemzetállami működéssel kapcsolatos jogállamisági követelmények megjelenése
- Forrásai: elsődlegesen Szerződések és EuB esetjog

Egyes elvek

Közvetett végrehajtás alapelvei

1. Korlátozott hatáskör-
átruházás és a hatáskörök
elkülönítésének szintjei
2. Relatív autonómia uniós
jog végrehajtásakor
3. Kollíziós doktrínák

Közvetlen végrehajtás alapelvei

1. Jogállamiság és annak
részkövetelményi
2. Arányosság
3. Egyenlőség
4. Megfelelő ügyintézéshez
való jog

Korlátozott hatáskör-átruházás

- EUSz. 5. cikk (1)-(2):
- Korlátozott hatáskör-átruházás: Unió kizárólag a tagállamok által a Szerződésekben ráruházott hatáskörök határain belül jár el a Szerződésekben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében.
- Szubszidiaritás: szint
- Arányosság: mérték

Korlátozott hatáskör-átruházás

- EUMSZ. 291. cikk (2) bek.: tagállamok fogadják el uniós jogszabályok végrehajtásához szükséges normatív aktusokat
- EU ügynökségei (dupla átruházás és annak korlátozott mivolta)
- Közvetett - EUMSZ. 197. cikk: max. összehangoló intézkedések közigazgatási kap. növelése
- Közvetlen - EUMSZ. 298. cikk: nyitott független és hatékony közigazgatás

Relatív autonómia uniós jog végrehajtásakor

- Szervezet, közzszolgálati jog, eljárási szabályozás
- EUSz. 4. cikk (2) bek: identitásvédelem

- EUSz. 4. cikk (3) bek: lojalitási klauzula

VAN autonómia, de relatív (viszonylagos)

VESZÉLY: egyén helyzete eltér végrehajtás helyétől
függően

Relatív autonómia uniós jog végrehajtásakor

1. a tagállamok saját közigazgatási anyagi és eljárásjogi követelményeket csak **akkor fektethetnek le, ha az uniós jog nem határozott meg erre vonatkozó kifejezett követelményeket** (akár eljárásra, feltételekre, szervezetalakítási rendre vonatkozóan);
2. a közvetett végrehajtás keretében meghozott tagállami rendelkezések és eljárások törvényességét az **EU jog általános elvei és az Alapjogi Charta követelményei alapján fogják megítélni**;
3. a közvetett végrehajtás keretében hozott tagállami lépéseknek meg kell felelniük a **hatékonyság és egyenértékűség követelményének**

Kollíziós doktrínák

- Mit kell tenni, ha tagállami jog és uniós jog összeütközik:
 1. Szupremácia (jogalkalmazás)
 2. Primátus (jogalkotás)
 3. Közvetlen hatály („normacsere”)
 4. Közvetett hatály (értelmezési elsőbbség)
 5. Közvetlen alkalmazhatóság (rendeleteknél)

Jogállamiság és annak részkövetelményei

Jogszerűség (legalitás):

- EU fellépése jogszabály felhatalmazása alapján lehetséges
- Normahierarchia
- Mérlegelési mozgástér betartása
- Tisztességes eljárás követelménye (Charta)
- Hatékony és független európai igazgatás (298. cikk)

Jogállamiság és annak részkövetelményei

Transzparencia:

- EU intézményeinek üléseire, illetőleg azok bizonyos fokú nyilvánosságára [EUMSZ. 15. cikke (2) bekezdése]
- uniós intézmények és szervek tevékenységének átláthatóságára [EUMSZ. 15. cikke (3) bekezdése]
- Alapjogi Charta 42. cikkében általános jelleggel biztosított dokumentumaihoz való hozzáférésre

Jogállamiság és annak részkövetelményei

Jogbiztonság (EUB esetjog, de már Szerződések szövegének is része):

- nem kellőképpen következetes vagy ellentmondásos rendelkezéseket nem alkalmazhatnak az EU intézményei és szervei az egyénekkel szemben
- kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma (Charta 50. cikk)
- észszerű időn belüli eljárás kötelezettsége (Charta 42. cikk)
- visszaható hatály tilalma
- jogos várakozások védelme

Arányosság

EUB esetjog által lefektetett követelmények:

- az egyéni jogok gyakorlását korlátozó vagy szabályozó **uniós aktusok törvényességének** megítélésénél;
- a **tagállami hatásköröket korlátozó uniós aktusok törvényességének** megítélésénél;
- a közvetett végrehajtás keretében fellépő **tagállami szervek által kibocsátott aktusok** törvényességének megítélésénél;
- az **uniós jog által elismert szabadságokat és jogokat korlátozó tagállami intézkedések** törvényességének megítélésénél

Arányosság

EUB esetjog által lefektetett követelmények:

1. a vizsgált aktusok, intézkedések ne lépjék túl azt a mértéket, amely **alkalmas és szükséges a szóban forgó szabályozás által elérni kívánt jogszerű célok megvalósításához;**
2. amikor több alkalmas intézkedés közül lehet választani, a **legkevésbé kényszerítőt** kell igénybe venni;
3. az okozott hátrányok nem lehetnek **túlzottak az elérni kívánt célokhoz képest**

Egyenlőség

- hasonló helyzetben lévő személyeket tilos eltérő módon kezelni, kivéve, ha ez a megkülönböztetés objektív alapon indokolt
- megkülönböztetés Szerződések által is szabályozott, egyúttal tiltott eseteit alkotják a **nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetések,**
- tilos az **állampolgárság alapján** történő bármely megkülönböztetés
- **másodlagos jogforrások** is szabályoznak erre vonatkozó eseteket

Megfelelő ügyintézéshez való jog

- **Célja:** Helyes hivatali magatartás általános követelményit összefogó **gyűjtőfogalom (több jogosultságot fog egybe)**, amely az Alapjogi Charta részévé lett
- **Szabályozása:**
 - Alapjogi Charta ma már+ EUB esetjoga + Európai Tanács Miniszteri Bizottságának 2007/7. sz. ajánlása a jó közigazgatásról
- **Tartalma:**

részrehajlás nélküli + tisztességes ügyintézés +ésszerű határidőn belüli ügyintézés

 1. meghallgatáshoz való jog
 2. iratbetekintés
 3. indokolási kötelezettség
 4. EU intézményei és alkalmazottai által okozott károkért való felelősség
 5. Nyelvhasználat joga
- **Jellemzők:**
 - Alapjogi Charta 51. cikke alapján tagállami közigazgatási eljárások követelményeire egyfajta „**túlcsondulási hatása**” lehet
 - gyűjtőfogalom jellege miatt e jog **önmagában nem kikényszeríthető**